

Vergaderjaar 2022–2023

29 984

Spoor: vervoer- en beheerplan

Nr. 1098

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 april 2023

Met provincie Limburg, provincie Noord-Brabant, NVR, vervoerders en infrabeheerders werken wij enige jaren aan de totstandkoming van een robuuste intercityverbinding naar Aken vanuit Eindhoven via Heerlen. Het is voor mij belangrijk om deze economische centra op een duurzame manier met elkaar te verbinden. Om dit voor elkaar te krijgen heeft de stuurgroep IC Aken met alle betrokken stakeholders in 2020 tot een tweeledige strategie besloten¹. De stip op de horizon waar naartoe wordt gewerkt is een volwaardige IC-verbinding naar Aken. In opdracht van lenW wordt momenteel hierover een onderzoek uitgevoerd. Randvoorwaarde hiervoor is het gereedkomen van de benodigde aanpassingen in de infrastructuur, waarmee met de start van de MIRT-verkenning OV-Knoop Brainportregio Eindhoven een belangrijke stap wordt gezet.

Om voor de korte termijn ook een verbetering tot stand te brengen in de verbinding met Aken heeft de stuurgroep besloten als overbrugging naar deze stip op de horizon in te zetten op de tweede sneltrein tussen Maastricht en Aken, die in de dienstregeling van 2023 al is opgenomen tot Herzogenrath en zodra de mogelijkheden daartoe zijn (personeel, technische uitdagingen nabij Aken) wordt doorgetrokken tot Aken. De besluiten hiertoe worden door concessieverlener Limburg en Go Rheinland in samenspraak met Arriva genomen.

Tegelijkertijd bekijk ik op verzoek van de Kamer (motie van de leden Geurts en Minhas) samen met de regionale partijen en ProRail de mogelijkheden om op korte termijn een IC-verbinding tussen Eindhoven en Aken te laten rijden². Uit onderzoek bleek dat alleen een variant in de

¹ Kamerstuk 29 984, nr. 897.

² Kamerstuk 29 984, nr. 933.

dagranden en/of weekenden mogelijkheden biedt. U bent hierover geïnformeerd via de MIRT-brief voorjaar 2022 (d.d. 23 juni 2022)³.

In opdracht van de Provincie Limburg is de haalbaarheid van deze variant verder onderzocht⁴. Hieruit blijkt dat de variant van de dagranden en/of weekend in principe haalbaar is, maar dat zich wel risico's voordoen op financieel en juridisch vlak qua governance. Er is een aanzienlijke financiële bijdrage nodig om de tekorten in de exploitatie af te dekken.

Het juridische vraagstuk komt met name voort uit het feit dat de verbinding naar Aken raakt aan twee concessies: de samenloop van de concessie van de provincie Limburg en de HRN-concessie. Na een inventarisatie van mogelijkheden om deze risico's te mitigeren is gebleken dat decentralisatie een mogelijke oplossing kan bieden. De decentralisatie is daarbij geen doel op zich, maar een middel om het gewenste vervoer-product op korte termijn te kunnen rijden. Daarnaast is decentralisatie niet direct een oplossing voor het financiële vraagstuk, waarover nog overeenstemming bereikt zal moeten worden.

Om de mogelijkheden van decentralisatie nader in beeld te brengen heb ik daarom met de partijen in de stuurgroep afgesproken de decentralisatie-variant nader te verkennen in een gezamenlijke werkgroep met als doel beheersing van juridische en financiële risico's. Deze werkgroep zal dieper ingaan op de exacte implicaties van wat decentralisatie betekent, wat financieel mogelijk is en hoe een decentralisatiebesluit zich verhoudt tot de gewenste volwaardige intercityverbinding tussen Eindhoven en Aken of een doorgroei naar een gewenste IC-verbinding tussen de Randstad en Aken. Daarbij zullen de verschillende voors en tegens van een decentralisatie helder in beeld worden gebracht. De werkgroep zal in de verkenning uitgaan van decentralisatie per december 2024. Eveneens zal worden verkend of eerdere decentralisatie – per december 2023 – ook mogelijk is. Het genoemde financiële vraagstuk zal in deze verkenning worden meegenomen. Gelijktijdig zal ProRail nog toetsen uitvoeren op deze verbinding in het kader van operationele aspecten en veiligheid.

Over de uitkomsten van deze nadere verkenning verwacht ik u rond de zomer te informeren. Daarmee hoop ik met uw Kamer tot een goede afweging te kunnen komen over de IC-verbinding naar Aken op korte en langere termijn. Dat met goede onderlinge samenwerking voor het internationaal spoorvervoer veel mogelijk is, wordt geïllustreerd door de ondertekening van de intentieverklaring⁵ voor de totstandkoming van de Drielandentrein samen met België en de provincie Limburg, die per december 2023 zal gaan starten. Met dergelijke samenwerking wil ik de internationale bereikbaarheid van Nederland in de komende jaren verder vergroten.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
V.L.W.A. Heijnen

³ Kamerstuk 35 925 A, nr. 76.

⁴ De stukken zijn bijgevoegd bij deze brief. Enige bedrijfsgevoelige informatie is niet openbaar gemaakt (gelakt) vanwege vertrouwelijkheid.

⁵ Kamerbrief over intentieverklaring Drielandentrein, Kamerstuk 29 984, nr. 1093.